

Deall graffiau

Pa mor hawdd yw hi i ddod i gasgliadau seiliedig ar dystiolaeth o graffiau?

Bydd angen y graff arnoch sy'n cymharu marwolaethau o achosion hysbys (ond heb werthoedd a graddfeydd fertigol) er mwyn cwblhau rhan gyntaf yr ymarfer hwn.

1. Sylwadau cychwynnol

Edrychwch ar siâp y graff **yn unig** a chymharwch y blynyddoedd 1950 a 2010.

- (a) Pa gasgliadau allwch chi eu gwneud am newidiadau yn y cyfraddau marwolaeth o glefyd y galon, strôc, niwmonia/y fflw a chanser? Rhowch dystiolaeth i ategu eich casgliadau.
- (b) Pa gasgliadau allwch chi eu gwneud am gyfraddau marwolaeth cymharol ar draws yr achosion, dim ond drwy edrych ar siâp y graffiau? Rhowch dystiolaeth i ategu eich casgliadau.

2. Defnyddio'r gwerthoedd a'r graddfeydd ar y graff

Nawr darllenwch y gwerthoedd o'r graddfeydd ar y graff, yn ogystal â defnyddio siâp cyffredinol y graff i ehangu eich casgliadau. Ydy hyn yn rhoi rhagor o wybodaeth i chi am y newid yn y cyfraddau marwolaeth? Ydych chi wedi newid eich casgliadau? Ydych chi'n gallu dod i unrhyw gasgliadau eraill? Os ydych, beth ydyn nhw? Cofiwch ddweud o ble y daeth eich dystiolaeth.

3. Defnyddio canrannau

Pa wybodaeth o'r graff fydddech chi'n ei defnyddio i gyfrifo'r newid canran mewn cyfraddau marwolaeth rhwng 1950 a 2010? Gan ddefnyddio'r wybodaeth o'r graff, gweithiwch allan y newid canran ar gyfer pob un o'r cyfraddau marwolaeth rhwng 1950 a 2010. Ydy hyn wedi rhoi rhagor o wybodaeth i chi o'r graff? Os ydy, beth yw'r wybodaeth honno a pham? Ydy'r wybodaeth wedi gwneud i chi newid eich casgliadau/gwneud rhagor o gasgliadau o'r graff?

4. Gwersi a ddysgwyd – myfyrio ar eich dysgu

Pe byddech chi'n edrych ar graff fel hyn eto, pa gamau fydddech chi'n eu cymryd i sicrhau eich bod yn dod i gynifer o gasgliadau â phosibl o'r graff?